

Η γαλλίδα δασκάλα - του Ντίνου Γιώτη

1961. Τέσσερα παιδιά, τέσσερις φίλοι, τέσσερα αθώα πλάσματα ζουν την πιο ξένοιαστη εποχή της ζωής τους. Άγης, Φάνης και οι δίδυμοι Κοσμάς και Δαμιανός. Τέσσερις άνθρωποι δεκτικοί στα παιχνίδια, στις πλάκες, στις καζούρες, στην αγάπη, στα ερωτικά τερτίπια, στις σκανταλιές τους. Όλα είναι ήσυχα, πληκτικά (όσο πληκτική είναι η ζωή μιας παρέας αγοριών), μονότονα σχεδόν, ώσπου έρχεται η Μπριζίτ, μια Γαλλίδα, για να κάνει ιδιαίτερα μαθήματα γαλλικών στον Βλάση Παπάζογλου, γιο του μεγαλοκτηματία και αφέντη της περιοχής Βάιου Παπάζογλου. Και τα παιδιά ξετρελαίνονται με τη γυναίκα! Την παρακολουθούν, τη φαντασιώνονται, τη φλερτάρουν διακριτικά, την παρακολουθούν να κάνει μπάνιο στη λίμνη με το μαγιά της, φτάνουν να κάνουν ακόμη και παρέα στον Βλάση, ένα παχύ, κλειστό παιδί, χωρίς φίλους και ολομόναχο. Χρόνια αργότερα ο Άγης, ο αφηγητής της ιστορίας, δέχεται έναν φάκελο με ένα όπλο μέσα. Έντρομος, ανακαλύπτει ότι κάποιος ξέρε το μυστικό εκείνου του καλοκαιριού κι αναγκάζεται να επιστρέψει στο μέρος των παιδικών του χρόνων, όπου τίποτε πια δεν είναι ίδιο. Ούτε οι άνθρωποι, ούτε οι καταστάσεις, ούτε τα σπίτια. Ποιος τον κάλεσε και γιατί; Ποιος ξέρε το μυστικό του και τι σκοπεύει να κάνει από δω και πέρα;

Ένα διαμαντάκι-έκπληξη! Λίγες σελίδες, περιεκτικές, μεστές, γεμάτες, αληθινές, ενδιαφέρουσες. Μου άρεσαν πολλά σημεία: οι εναλλαγές από το σήμερα στο χτες με τρόπο σχεδόν κινηματογραφικό και χωρίς ποτέ να χάνεις την μπάλα, οι σκιαγραφήσεις των χαρακτήρων που παραμένουν πιστοί στην ψυχολογία τους ώσπου να μεγαλώσουν και δεν αλλάζουν σαπουνοπερικά σχεδόν, τα συναισθήματα, οι εικόνες, οι αναμνήσεις, η καθημερινότητα της παιδικότητας τη δεκαετία του 1960 μέσα από τα μάτια ενός συγγραφέα που μεγάλωσε τότε και δεν αγχώνεται γι' αυτό σήμερα. Λάτρεψα το πώς ο Άγης έγινε άντρας χάρη στην Μπριζίτ: χωρίς να καταντά μελό ή πολύ ρομαντικό, χωρίς να καταντά πορνό ή παιδοφιλικό, το κείμενο μας δίνει αισθήματα και τις αλλαγές στην προσωπικότητα του Άγη, που είναι και ο μόνος που η Μπριζίτ υπέκυψε στην αθωότητά του. Το πώς μεγάλωσε στα χέρια της Μπριζίτ, πώς ωρίμασε από τα γεγονότα που ακολούθησαν, δίνονται με έναν τρόπο που με κράτησε ως την τελευταία σελίδα.

Προσυπογράφω την ανατροπή της πλοκής: λες ότι έχεις να κάνεις με άλλο ένα βιβλίο αναμνήσεων εποχής, όπως τα Ανεμώλια ή οι τιανίες Peppermint, Urania, Πίσω πόρτα αλλά ο συγγραφέας μας ξεγελά. Η ιστορία που μας αφηγείται έχει να κάνει με έναν φόνο. Και η αθωότητα χάνεται. Τα χαμόγελα παγώνουν. Η Μπριζίτ γίνεται η πέτρα του σκανδάλου και η λύση της υπόθεσης είναι μόνο η αφαίρεση μιας ζωής. Την Μπριζίτ την εποφθαλιούν ο μηχανικός του χωριού και ο πατέρας του Βλάση. Ο Άγης είναι μάρτυρας του καβγά που οδηγεί στη δολοφονία. Τι έγινε το μοιραίο εκείνο βράδυ; Ποιος δολοφονήθηκε και από ποιον; Ο Άγης, με την κατάθεσή του στο δικαστήριο, ποιον έσωσε και γιατί και τι ανταμοιβή πήρε; Κι αν νομίζετε ότι όπως εξελίσσεται η υπόθεση έχουμε και επίπεδη αφήγηση και ξέρουμε το θύμα και τον θύτη μη βιαστείτε να κατανεύσετε πριν τις τελευταίες σελίδες!

Το συνιστώ ανεπιφύλακτα και για την αστυνομική του πλοκή και για την αθωότητα που χειρίζεται με μαεστρία ο συγγραφέας. Ακολουθήστε το βιβλίο σε ένα ταξίδι αυτογνωσίας, ωρίμανσης και αφέλειας που μετατρέπεται μέσα σε μια στιγμή σε ενηλικίωση, ωριμότητα, πόνο.

Χαρακτηριστικά αποσπάσματα:

"Πίστευα ότι ήμουν ελεύθερος να κάνω οτιδήποτε ανά πάσα στιγμή, αρκεί να το αποφάσιζα. Η ωραία φενάκη της ζωής μου. Κάθε φορά όμως που έκανα μερικά βήματα παραπάνω, η αλυσίδα τεντωνόταν και τότε διαπίστωνα με τρόπο ότι στην πραγματικότητα δεν ήμουν ελεύθερος, νόμιζα ότι ήμουν ελεύθερος, επειδή τα δεσμά μου δεν ήταν τόσο κοντά για να με σφίγγουν. Βίωνα μια ψευδαίσθηση ελευθερίας. Ήμουν ελεύθερος, αρκεί να μην κουνιόμουν πολύ. Έτσι, τις σπάνιες φορές που έκανα να φύγω, μαζεύομουν ξανά στο κλουβί μου, επειδή το τέντωμα της αλυσίδας μου μάτωνε τα χέρια και αποδεικνυόμουν αδύναμος να τις σπάσω... Αυτό είχα καταφέρει να γίνω, ένα κλουβίσιο πουλί, σαν κι εκείνα που πιάνανε με τις ξόβεργες, όταν ως παιδιά στήναμε στις όχθες του ποταμού" (σελ. 22).

"Ο πατέρας μου ποτέ δεν ξέρε τίποτα για οτιδήποτε κι αυτό είναι κάτι συνηθισμένο για μένα και για τα άλλα παιδιά της ηλικίας μου. Η σχέση μας περιορίζεται αποκλειστικά στη φροντίδα που έχει να κάνει με την ανατροφή ενός ζωντανού οργανισμού, ώστε να μπορέσει αυτός να απογαλακτιστεί και να βρίσκει πλέον το φαί μόνος του. Και ο έλεγχος συνδέεται άμεσα με την ανάγκη των γονιών για συνεισφορά αυτού του ζωντανού οργανισμού στις οικογενειακές δουλειές. Αν δε σε χρειάζονται, δε σε ενοχλούν καθόλου". (σελ. 83).

Πάνος Τουρλής